

MALIN GRAHN

KIERKEGAARDIN ESIPUHE EI MILLEKÄÄN

Esipuhe (*Forord*) lienee Kierkegaardin vähiten tunnettuja teoksia. Kirja ilmestyi 1844, samana vuonna kuin *Filosofisia muruja* (*Philosophiske Smuler*) ja *Ahdistus* (*Begrebet Angest*). *Esipuhe* esittelee Kierkegaardia satiirikkona ja aikalaisyhteiskuntansa kommentaattorina. Kirja on kirjoitettu pseudonyymilla Nicolaus Notabene. Teoksen kaunokirjallisessa tyyliässä korostuu kirjoittajan äänen sijoittuminen omaan rajalliseen perspektiiviinsä. Notabene ironisoi filosofejä, jotka yrittävät peittää oman näkökulmansa, asettavat itsensä ylällimoihin ja rakentelevat sieltä käsin filosofisia systeemejä, jolloin muiden tehtäväksi jää systeemien sisäistäminen. Pilkan kohteena ovat etenkin Hegel sekä kaikki hänen viitoittamaansa tietä kulkevat tanskalaiset filosofit. *Esipuheen* kirjoittajan mukaan filosofin, sen sijaan että kohottautuisi auktoriteetiksi, tulisi juurruttaa itsensä maahan ja tehdä filosofiaansa toreilla ja ihmisten keskuudessa, kuten muinaisessa Kreikassa. *Esipuheen* kirjoittaja antaa filosofisen kirjoituksen tehtäväksi esittää lukijalle keskusteluunkutsu. Omassa teoksessaan hän on valinnut tämän kutsun välittäjäksi esipuheen tyyliin, joka määritelmän mukaan vain edeltää varsinaista puhetta ja

jonka ei siis ole määräkään esittää mitään valmista teoriaa. *Esipuhe* on enemmän kuin tienviitta tai johtolanka, joka vihjaa lukijalle suunnan, mutta ei näytä, mitä periltä löytyy.

Esipuhe koostuu kahdeksasta luvusta, esipuheesta ja jälkikirjoituksesta. Lukuja yhdistää kirjoittamistyön pohtiminen. Notabene tarkastelee leikkisästi kirjailijan ja lukijan välistä suhdetta, kirjoittamista yhteiskuntaan vaikuttavana eleenä ja kirjailijan riippuvuutta kirjojen julkaisemisen edellytyksistä; kustantajista, kriitikoista, kysynnästä jne. Notabene ivaa tanskalaisen kirjallisen kulttuurin pinnallisuutta, josta hän kertoo esimerkkinä tarinan kohua herättäneestä teoksesta, joka pääsi arvosteluihin ja puheenaiheeksi ilman, että kukaan koskaan olisi lukenut koko kirjaa ja joka siis yhtä hyvin olisi voinut jäädä kirjoittamatta.

Nicolaus Notabene antaa itsestään kuvan hieman rassukkamaisena kirjoittajana, jolla on kutsumus filosofoida, vaikkei hän uskokaan hengentuotteittensa hetkauttavan maailmaa. Notabene valittelee huonoja kirjoittamisen edellytyksiään, joihin ovat syypäitä paitsi hänen rajalliset älynlahjansa, myös hänen mustasukkainen ja kirjoitustyöhön penseästi suhtautuva vaimonsa.

Vaimon mielestä miehen kirjoittamiselle osoittama intohimo on pahimman luokan petturuutta eikä häntä tyynnytä sekään, että Notabene on oikeissa kirjoittaa ainoastaan esipuheen, sillä vaimon mielestä on mahdotonta kirjoittaa pelkkä esipuhe kirjoittamatta samalla myös kirjaa. Notabene kertoo paenneensa maaseudun rauhaan kirjoittamaan salaa vaimoltaan. Vaikka lopputuloksena on teos *Esipuhe*, Notabene ei ole huijannut vaimoaan ainakaan pahasti. *Esipuheesta* voi puhua teoksena lähinnä lainausmerkeissä. Jokainen luku on kuin esipuhe, joka ei kuitenkaan edellä mitään erityistä kirjoitusta, mutta edeltää näin ol-

len kuitenkin ei-mitään, jonka kirjoittajan mukaan tulisikin olla esipuheen ainoa ja lopullinen sisältö.

Suomennettu kohta on ote Esipuheen esipuheesta, jossa määritellään esipuheen käsite, sekä ensimmäinen luku, jossa kirjoittaja pohtii kirjan julkaisemisen edellytyksiä.

K I R J A L L I S U U S

Forord, teoksessa *Søren Kierkegaards Skrifter*, osa IV, Gads Forlag, Kööpenhamina, 1997.